

LTO-Internationale melkprijsvergelijking

2011

*prezzi di latte • melkprijzen • prix du lait • molkeprizen
milch preise • milk prices • maelke priser • maidon hinnat*

COLOFON

Uitgave

LTO Nederland
Vakgroep Melkveehouderij
Postbus 29773, 2502 LT Den Haag
www.lto.nl

juni 2012

In samenwerking met

European Dairy Farmers
c/o German Agricultural Society DLG e.V.
Eschborner Landstrasse 122,
D-60489 Frankfurt a.M. Duitsland
telefoon (+ 49) 69 24 788 312
e-mail d.mirbach@dlg.org
www.dairyfarmer.net

Vormgeving omslag

Willemijn de Lint, Haarlem

Bestellingen

Het rapport en de Engelstalige versie
kunnen worden gedownload via
www.milkprices.nl of besteld worden via:
telefoon (+ 31) 79 3681606
e-mail w.watterreus@pz.agro.nl

© Overname van tekst is toegestaan met
bronvermelding: LTO-Internationale
Melkprijsvergelijking, www.milkprices.nl

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Inleiding en leeswijzer.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Leeswijzer	5
2. Melkprijzen 2011.....	6
2.1 Melkprijsvergelijking	6
2.2 Melkprijzen 2011	7
2.3 Zuivelmarkt 2011.....	8
2.4 Melkprijs- en marktontwikkelingen in 2012.....	9
2.5 Cyclus melkprijsschommelingen.....	12
3. Melkprijssystemen	11
4. Zuivelondernemingen en toelichting berekende melkprijzen	13
4.1 Toelichting berekende melkprijs per zuivelonderneming.....	14
4.2 Emmi Zwitserland.....	19
4.3 Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten.....	20
Bijlage I Kerngegevens ondernemingen	18
Bijlage II Melkprijzen 1999 t/m 2011	24
Bijlage III Gemiddelde koersen 2011 en 2010	30
Bijlage IV Melkprijzen Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland in nationale valuta	30

Voorwoord

Dit is alweer het twaalfde jaarrapport van de LTO-Internationale Melkprijsvergelijking met de melkprijzen voor het kalenderjaar 2011. Mijn dank gaat uit naar allen die hieraan hebben meegewerkt. Deze melkprijsvergelijking is het resultaat van een succesvolle samenwerking tussen LTO Nederland, European Dairy Farmers en het Productschap Zuivel. Onlangs is besloten deze samenwerking voor de komende vier jaar te continueren.

2011 gaat de boeken in als een uitzonderlijk goed en mooi zuiveljaar. De gemiddelde melkprijs van € 35,04 was de hoogste in de geschiedenis van dit melkprijs onderzoek. Met een stijging van 11% ten opzichte van 2010 zijn de gevolgen van het diepe dal van 2009 hersteld. Duidelijk zichtbaar is, dat de invloed van meer marktwerking grotere prijsschommelingen geven in de uitbetaalde melkprijs dan voorheen toen het EU beleid op de zuivelmarkt meer bepalend was. Dat merken wij ook in de eerste maanden van 2012. De wereldwijde stijging van de zuivelprijzen in 2010 en 2011 heeft in combinatie met goede weersomstandigheden in veel regio's voor een grotere melkproductie gezorgd in een situatie dat de consumptiegroei stagneerde. De uitbetaalde melkprijs staat als gevolg daarvan onder druk in 2012.

De top vijf van de ranglijst van de zuivelondernemingen met de hoogste melkprijs is ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. Dit geldt dus ook voor de mooie positie van de Nederlandse zuivelondernemingen op een derde en vierde plaats. Volgens mij geeft dit aan dat een goed georganiseerde en efficiënte verwerking van melk een goede strategie is. De invloed van dit mooie zuiveljaar 2011 werpt zijn schaduw vooruit op het uitschakelen van de melkquota in de EU tot de afschaffing in 2015. Diverse zuivelondernemingen fuseren of gaan in meer of mindere mate een samenwerking aan. Ik ben benieuwd welke veranderingen dit met zich mee zal brengen en kijk daarom uit naar de volgende versie van deze melkprijspublicatie.

Kees Romijn
voorzitter Vakgroep Melkveehouderij LTO Nederland

1. Inleiding en leeswijzer

1.1 Inleiding

In opdracht van de vakgroep Melkveehouderij van LTO Nederland wordt maandelijks de LTO-Internationale Melkprijsvergelijking gepubliceerd (www.milkprices.nl). Dit is een vergelijking van de door grote Europese zuivelondernemingen uitbetaalde melkprices en gebeurt in samenwerking met de European Dairy Farmers (EDF). EDF verzamelt de melkprijsgegevens. De berekeningen worden uitgevoerd door het Productschap Zuivel (PZ).

Bij de gekozen methode wordt berekend welke prijs een melkveehouder zou ontvangen, wanneer de melk met een bepaalde samenstelling, kwaliteit en hoeveelheid geleverd zou zijn aan de verschillende zuivelondernemingen.

In dit rapport wordt uitgegaan van melk met standaard:

- 4,2% vet;
- 3,4% eiwit;
- Kiemgetal 24.999 per ml;
- Celgetal 249.999 per ml;
- Jaarleverantie van 500.000 kg.

De prijzen zijn exclusief BTW, af boerderij en inclusief nabetaling.

Benadrukt moet worden dat het géén vergelijking is van de gemiddeld uitbetaalde melkprices. De gemiddeld door een zuivelonderneming uitbetaalde melkpreis is afhankelijk van de werkelijke samenstelling, kwaliteit, hoeveelheid etc. van de geleverde melk. Ook kunnen op basis van de uitbetaalde melkprices geen conclusies worden getrokken over de prestaties van de ondernemingen. Immers, bij de beoordeling hiervan spelen veel meer factoren dan alleen de melkpreis een rol.

Na afloop van ieder kalenderjaar wordt een rapport gepresenteerd met de berekende melkprices voor het desbetreffende jaar. Dit jaarlijkse rapport verschijnt wanneer ook de nabetalingen over het voorgaande boek-/kalenderjaar bekend zijn en dus verwerkt kunnen worden in de berekende melkprices. In deze publicatie staan de berekende melkprices voor het kalenderjaar 2011.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de berekende melkprices in 2011 (paragraaf 2.1) gevolgd door een korte analyse (paragraaf 2.2), een beschrijving van de ontwikkelingen op de zuivelmarkt (2.3) en de melkpreis- en marktontwikkelingen in de eerste maanden van 2012 (paragraaf 2.4). Daarnaast is in paragraaf 2.5 een korte analyse gedaan naar een eventuele 'melkpreisyclus'.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op enkele interessante ontwikkelingen in de systematiek van uitbetaalde melkprices.

In hoofdstuk 4 wordt na een overzicht van de grootste zuivelconcerns in de wereld een toelichting gegeven op de melkpreisberekeningen per zuivelonderneming (4.1) inclusief het Zwitserse Emmi (4.2) en de ontwikkeling van de melkprices in Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten (4.3).

In de bijlagen staan kerngegevens van de zuivelondernemingen (bijlage 1), de melkprices per zuivelonderneming van 1999 t/m 2011 (bijlage 2), de gemiddelde koersen in 2011 en 2010 (bijlage 3) en de melkprices in de Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland van 1999 t/m 2011 in nationale valuta (bijlage 4).

2. Melkprijzen 2011

2.1 Melkprijvergelijking

Na de forse stijging in 2010 zijn in 2011 de berekende melkprijzen van de 17 Europese zuivelondernemingen opnieuw flink gestegen, namelijk met 11,3% naar gemiddeld € 35,04 per 100 kg. Hiermee liggen de melkprijzen op het hoogste niveau sinds de start van deze melkprijvergelijking in 1999 en is de recordmelkprijs van 2008 (gemiddeld € 34,96) overtroffen.

Tabel 1. Melkprijzen 2011 en 2010

In € per 100 kg standaardmelk (exclusief BTW en inclusief nabetalingen)

	land	2011		2010		2011-2010	2011/2010	nationale valuta
Hämeenlinnan O.	FI	43,28	1	39,22	1	4,06	10,4%	
Granarolo (Noord)	IT	40,40	2	34,92	2	5,48	15,7%	
FrieslandCampina	NL	37,15	3	32,82	3	4,33	13,2%	
DOC Kaas	NL	36,86	4	32,41	4	4,45	13,7%	
Arla Foods DK	DK	35,13	5	32,38	5	2,75	8,5%	8,5%
Alois Müller	DE	35,04	6	30,79	11	4,25	13,8%	
Danone (Pas de Calais)	FR	34,55	7	32,20	6	2,36	7,3%	
Sodiaal Union	FR	34,34	8	31,71	9	2,63	8,3%	
Bongrain (Basse Normandie)	FR	34,34	9	31,81	8	2,53	8,0%	
Milcobel	BE	34,18	10	31,96	7	2,22	6,9%	
Lactalis (Pays de la Loire)	FR	34,17	11	31,65	10	2,53	8,0%	
Glanbia	IE	34,14	12	29,72	14	4,42	14,9%	
Humana Milchunion eG	DE	34,08	13	30,02	13	4,06	13,5%	
Nordmilch	DE	33,75	14	30,39	12	3,37	11,1%	
Kerry Agribusiness	IE	33,61	15	29,00	15	4,60	15,9%	
Dairy Crest (Davidstow)	UK	31,76	16	28,75	16	3,02	10,5%	11,9%
First Milk	UK	28,83	17	25,26	17	3,58	14,2%	15,6%
Gemiddeld		35,04		31,47		3,57	11,3%	
Fonterra	NZ	30,12		30,37		-0,25	-0,8%	-4,8%
USA class III	US	32,70		27,23		5,46	20,1%	25,1%
Emmi	CH	48,90						

1)De vorig jaar gepubliceerde melkprijs 2010 van Hämeenlinnan Osuusmeijeri is gecorrigeerd van € 39,07 naar € 39,22. De melkprijs van Fonterra is aangepast op basis van de publicatie van de definitieve melkprijs in het seizoen 2011/12.

Opvallend is dat de zuivelondernemingen in de top 5 in 2011 exact dezelfde positie hebben op de ranglijst als vorig jaar. Zoals gewoonlijk werd de hoogste melkprijs uitbetaald door het Finse Hämeenlinnan Osuusmeijeri gevolgd door het Italiaanse Granarolo. De Nederlandse zuivelcoöperaties FrieslandCampina en DOC Kaas hebben hun hoge positie op de ranglijst in 2011 gehandhaafd, waarbij het opvalt dat het verschil met de nummer 5 Arla Foods Denemarken duidelijk is toegenomen.

De grootste stijger in 2011 was Alois Müller. De melkprijs van deze Duitse onderneming steeg van de 11^e positie in 2010 naar de 6^e plaats in 2011. Zowel in 2010 als in 2011 stegen de melkprijzen van de Duitse met uitzondering van Nordmilch in 2011 en Ierse ondernemingen duidelijk meer dan gemiddeld, terwijl de stijging van de Franse melkprijzen beide jaren duidelijk achter bleef. Hierdoor staan de Franse zuivelondernemingen opnieuw in de middenmoot van de ranglijst.

Ondanks dat de melkprijzen in het Verenigd Koninkrijk ook records breken, is de positie van de Britse ondernemingen in de melkprijvergelijking niet verbeterd en sluiten zij nog steeds de rij.

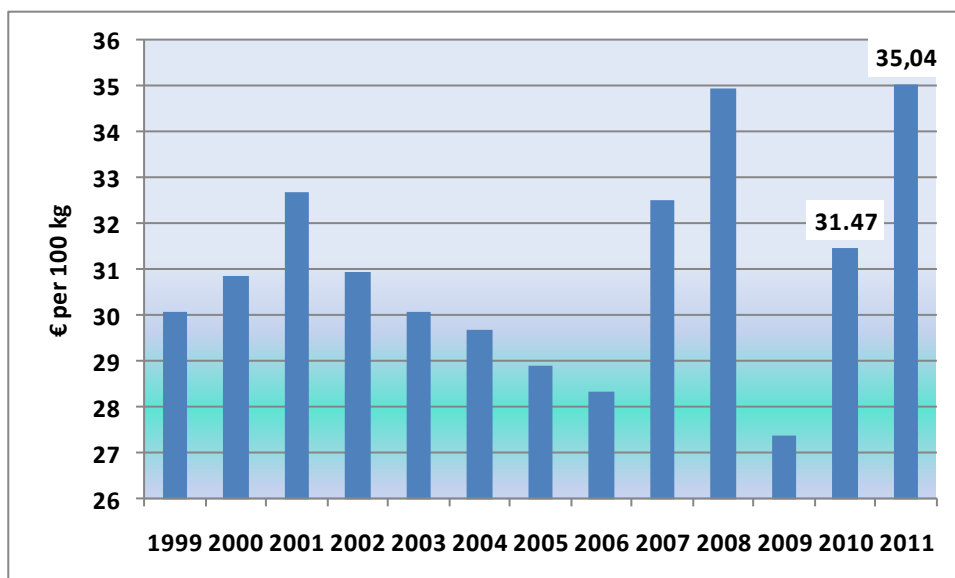
De berekende melkrijzen in de Verenigde Staten zijn in 2011 uitgedrukt in dollars met maar liefst 25,1% gestegen en dat na een stijging met 29,3% in 2010.

De melkrijz van Fonterra is dan wel iets gedaald, maar bevindt zich voor Nieuw-Zeelandse begrippen nog steeds op een bijzonder hoog niveau.

Voor het eerst zijn de melkrijzen van het Zwitserse Emmi berekend. Deze prijs is met € 48,90 beduidend hoger dan die van de andere Europese ondernemingen. Ook de berekende melkrijz van Emmi is in 2011 fors gestegen. De gemiddelde melkrijz van mei t/m december 2010 was € 45,03 per 100 kg.

Grafiek 1 laat zien dat na het prijsdal in 2009 de melkrijzen in 2011, de opmars van het vorige jaar flink hebben doorgezet resulterend in een record melkrijz van gemiddeld € 35,04 per 100 kg in 2011.

Grafiek 1. Gemiddelde melkrijzen 1999 t/m 2011

Grafiek 1 laat ook zien dat sinds de grotere marktwerking vanaf 2007 de melkrijzen niet alleen veel meer zijn gaan schommelen, maar gemiddeld ook op een hoger niveau liggen. De gemiddelde melkrijz van de laatste 5 jaar (2007 t/m 2011) was € 32,28 per 100 kg en lag daarmee 9% hoger dan het gemiddelde van de voorafgaande 5 jaren (2002 t/m 2006) toen de EU prijsondersteuning geleidelijk werd verlaagd.

2.2 Melkrijzen 2011

De melkrijz van de relatief kleine Finse coöperatie **Hämeenlinnan Osuusmeijeri** is in de melkrijzvergelijking opgenomen als alternatief voor het grote Valio. Beide hebben in 2011 de op één na hoogste melkrijz uit hun geschiedenis uitbetaald¹. Alleen in 2008 was de melkrijz van beide Finse coöperaties hoger.

De hoge melkrijz van Valio komt mede door relatief veel producten met een hoge toegevoegde waarde en de gunstige ontwikkeling van de export naar Rusland. Op de Finse thuismarkt staan de prijzen onder druk als gevolg van de toegenomen import uit Zweden. Hämeenlinnan Osuusmeijeri, dat alle melk afzet via Arla Ingman, de Finse dochteronderneming van Arla, is meer afhankelijk van de Finse markt.

¹ Volgens het jaarverslag 2011 van Valio was de uitbetaalde melkrijz in 2001 met 44,1 cent per liter, ofwel 3,2 cent meer dan in 2010, de op één na hoogste uit hun geschiedenis.

In geen enkel land wordt zoveel melk verwerkt tot kaas als in Italië. Hierdoor is relatief minder melk beschikbaar om verwerkt te worden tot andere producten, waardoor een zekere schaarste aan boerderijmelk optreedt met als gevolg veel import en hoge melkprijzen, zoals de melkprijs van **Granarolo** laat zien.

Nooit eerder in de geschiedenis van **FrieslandCampina** en zijn voorgangers was de uitbetaalde melkprijs zo hoog als in 2011. Door het brede productenpakket en de geografische spreiding van activiteiten heeft deze Nederlandse zuivelcoöperatie de tegenvallende resultaten op de Europese consumentenmarkt kunnen opvangen door goede resultaten met zuivelingrediënten en consumentenmarkten buiten Europa. **DOC Kaas** heeft in 2011 door de goede opbrengstprijzen van zijn belangrijkste producten kaas, wei en room opnieuw een hoge melkprijs gerealiseerd. De positieve ontwikkeling van de kaasopbrengsten is mede een gevolg van de forse importen door Rusland.

De Deense melkprijs van **Arla Foods** is in vergelijking met de andere zuivelondernemingen in 2011 minder gestegen dan gemiddeld. Mogelijk komt dit door de problemen op de Europese markt. Door de economische crisis kochten consumenten meer bij goedkopere supermarkten en minder merkproducten. Arla is voor 80% van zijn omzet afhankelijk van Europa. Ook voor de **Franse** melkprijzen was 2011 geen recordjaar. Als gevolg van de gehanteerde systematiek met nationale aanbevelingen stegen de melkprijzen in 2011 relatief minder dan elders in Europa.

Van de Duitse zuivelondernemingen ligt de berekende melkprijs van **Alois Müller** duidelijk hoger dan die van de DMK² coöperaties **Humana** en **Nordmilch**. Desalniettemin was de melkprijs van Nordmilch de hoogste sinds in ieder geval 1999. DMK streeft ernaar zijn Duitse leden-melkveehouders een melkprijs uit te betalen, die hoger is dan gemiddeld. Hiertoe wordt extra geïnvesteerd in opkomende markten buiten Europa. In de Europese melkprijsvergelijking liggen de melkprijzen van beide DMK coöperaties tot dusver doorgaans onder het gemiddelde.

Het Belgische **Milcobel** scoort in de melkprijsvergelijking minder dan vorig jaar. Milcobel ondervond enkele problemen bij de kaasproductie en tegenvallende ijsopbrengsten als gevolg van de slechte zomer.

Ondanks dat de melkprijzen van de Ierse ondernemingen **Glanbia** en **Kerry** voor het tweede opeenvolgende jaar fors meer gestegen zijn dan gemiddeld, blijft hun positie op de ranglijst laag. Wel is de achterstand op de Franse en Duitse ondernemingen verder verkleind.

De sterke verbetering van de Britse melkprijzen komt niet tot uitdrukking in hun positie op de ranglijst. **Dairy Crest** en **First Milk** staan net als eerdere jaren onderaan in de Europese ranglijst.

2.3 Zuivelmarkt 2011

2010 was al een goed zuiveljaar, maar 2011 heeft dit jaar zelfs overtroffen. Door goede productieomstandigheden steeg de melkproductie wereldwijd, maar deze stijging kon worden opgevangen door de positieve ontwikkeling van de vraag naar zuivelproducten. Als gevolg hiervan lagen de prijsniveaus van zuivelproducten in 2011 gemiddeld weer wat hoger dan vorig jaar.

Een combinatie van een beperkt aanbod en een aantrekkelijke vraag leidde in het begin van 2011 tot stijgende prijzen tot uitdrukking komend in hogere noteringen voor boter en melkpoeders. Mede onder invloed van het droge weer steeg de Europese melkaanvoer in het voorjaar minder dan verwacht, waardoor de seizoensmatige druk op de prijzen ook minder groot was. Hierdoor stegen vanaf half mei de boterprijzen en kon ook de melkpoedermarkt zich herstellen van de tijdelijke voorjaarsdip.

Het marktbeeld werd na de zomer beïnvloed door de schommelingen in de wisselkoersen als gevolg van de schulden crisis. Positieve factor was de goedkoper wordende euro ten opzichte van de US Dollar, waardoor de export naar de wereldmarkt meer concurrerend bleef. Ondanks de financiële en economische onrust en de toenemende melkproductie in de EU en mondiaal bleef de zuivelmarkt naar het einde van het jaar rustig.

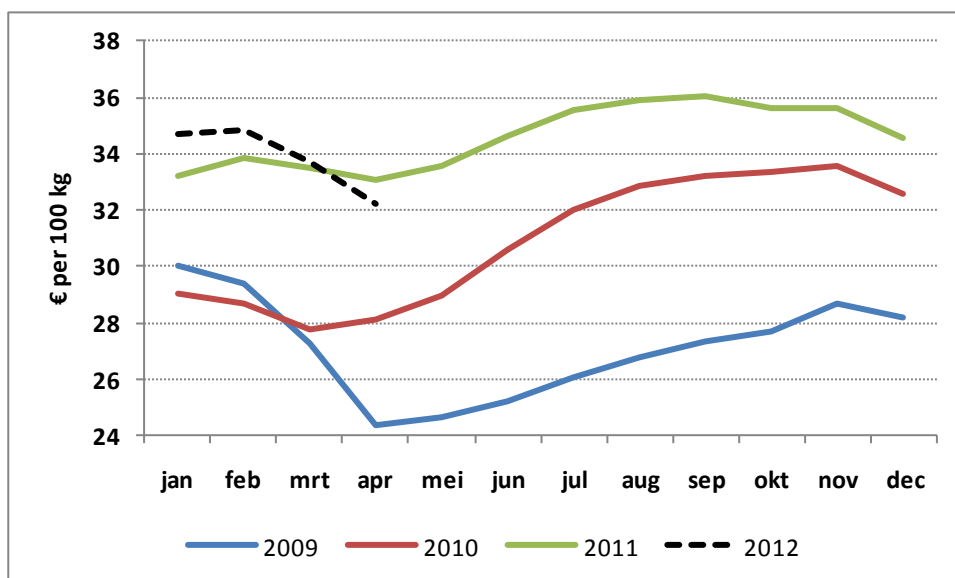
² De coöperaties Humana en Nordmilch hebben hun bedrijfsactiviteiten sinds maart 2011 samengevoegd in de Deutsche Milchkontor (DMK).

2.4 Melkprijs- en marktontwikkelingen in 2012

De sterk groeiende melkproductie in Europa, Oceanië en de Verenigde Staten in combinatie met een tegenvallende vraag leidde ertoe dat sinds begin 2012 de opbrengstprijzen op de zuivelmarkt daalden. Door deze dalende prijsontwikkeling namen afnemers in toenemende mate een afwachtende houding aan waardoor de neerwaartse trend werd versterkt. Vooral de reactie op de botermarkt was nogal heftig. In 2012 is het gemiddelde niveau van de verhandelde zuivelproducten op de GDT³ tot medio mei met bijna 25% gedaald. De (Nederlandse) noteringen voor boter en melkpoeder liggen ruimschoots onder het niveau van vorig jaar (en van 2010). Ze zijn echter niet gezakt tot het extreem lage niveau in 2009 en begin juni lijkt er een eind gekomen aan de daling. Op de veiling van 5 juni zijn de GDT prijzen weer gestegen. Of hiermee de bodem voor dit jaar bereikt is, zal afhangen van hoe vraag en aanbod verder zullen reageren op de prijssignalen uit de markt.

De melkprijzen (t/m april 2012) zijn minder gedaald dan op basis van de ontwikkelingen op de zuivelmarkt verwacht zou kunnen worden (zie grafiek 2). Als dat de marktsituatie en ook de melkprijzen voor de rest van 2012 niet veel zullen wijzigen zal toch rekening gehouden moeten worden met een melkprijzdaling in 2012 van 5 tot 10% ten opzichte van 2011.

Grafiek 2. Ontwikkeling gemiddelde voorschotmelkprijzen januari 2009 t/m april 2012

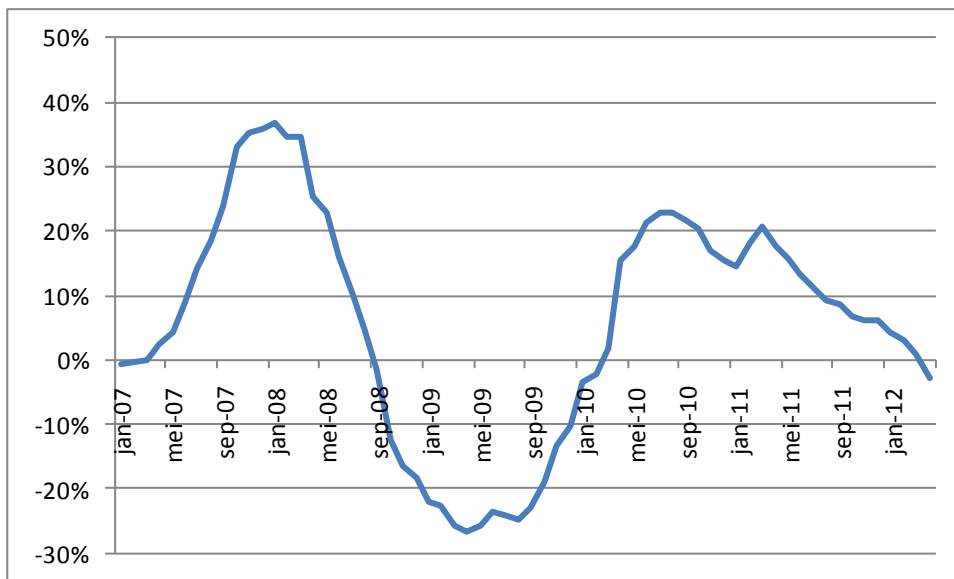
2.5 Cyclus melkprijsschommelingen

Nu de melkprijzen steeds meer zijn gaan schommelen vragen sommige mensen zich af of de zuivelmarkt ook te maken gaat krijgen met een 'varkenscyclus'. Een verschijnsel in de markt waarbij overschotten en tekorten elkaar afwisselen, doordat de productie wordt verhoogd als reactie op hogere prijzen en vervolgens door het grotere aanbod en onvoldoende stijging van de vraag de prijzen weer gaan dalen met als gevolg een lagere productie waarna de cyclus zich herhaalt.

De vraag of er sprake is van zo'n 'varkenscyclus' in de zuivelmarkt valt niet te beantwoorden op basis van de melkprijzdata in de LTO Melkprijzvergelijking. Wel is in grafiek 3 zichtbaar gemaakt hoe lang de perioden met stijgende en dalende melkprijzen de afgelopen jaren duurden.

³ Global Dairy Trade (www.globaldairytrade.info) is een Nieuw-Zeelandse internet veiling waar internationaal zuivelproducten worden verhandeld en daarmee een goede indicatie geven van de prijsontwikkelingen op de wereldmarkt. De prijswijzigingen worden uitgedrukt in de zogenaamde GDT-TWI index.

Grafiek 3. Verandering (%) gemiddelde voorschotmelkprijzen ten opzichte van dezelfde maand vorig jaar

Om de seizoensinvloed uit te schakelen zijn in grafiek 3 de maandelijkse gemiddelde voorschotmelkprijzen van de 17 Europese zuivelondernemingen vergeleken met dezelfde maand van het vorige jaar.

De gemiddelde maandelijkse voorschotmelkprijs van de 17 Europese ondernemingen lag in januari 2008 34,7% hoger dan in januari 2007. Na deze piek daalden de prijzen gedurende 15 maanden tot en met april 2009, toen de gemiddelde voorschotmelkprijs 26,5% lager was dan in 2008. Na dit prijsdal in april 2009 begonnen de melkprijzen weer te stijgen tot en met juli 2010 (+22,9%). Opvallend is dat deze periode met stijgende prijzen ook 15 maanden duurde. Tussen juli 2010 en maart 2011 was er eerst sprake van een daling gevolgd door een stijging. Vanaf maart 2011 zijn de prijzen weer gaan dalen tot en met heden (april 2012).

3. Melkprijssystemen

In de systematiek van uitbetaalde melkprijzen doen zich interessante ontwikkelingen voor. Hierbij kan het inspelen op de afschaffing van de melkquota een rol spelen. In dit hoofdstuk worden enkele van deze ontwikkelingen toegelicht, namelijk:

- Tweeprijzen (A en B) systeem (Sodiaal en Danone)
- Vaste melkprijscontract (Glanbia) en Melkprijsgarantiecertificaat (Nederland)
- Internationale contracten (First Milk)
- Prognose (Sodiaal, Dairy Crest, DOC Kaas)

Tweeprijzensysteem

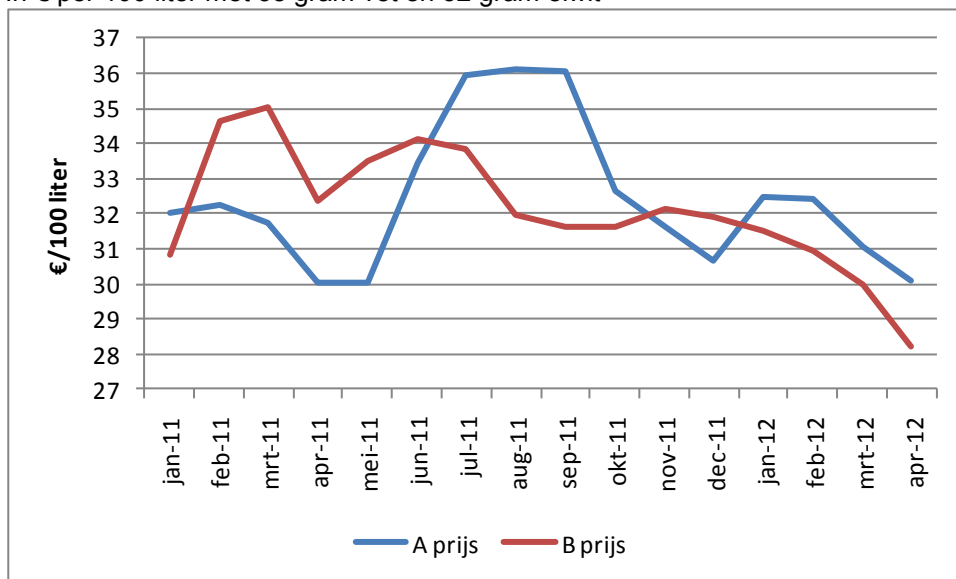
Met ingang van 2011 hanteert het Franse Sodiaal een tweeprijzensysteem. Voor 96% van het quotum geldt voor de individuele melkveehouder een A-prijs gebaseerd op de nationale aanbevelingen. Voor de rest van de geleverde melk wordt een B-prijs betaald afhankelijk van de opbrengstprijzen van boter en mager melkpoeder.

Sodiaal wil in de loop van de jaren het percentage A-melk geleidelijk laten dalen naar 85% op het moment dat in 2015 de melkquotering wordt afgeschaft. In de zomermaanden juli, augustus en september als de melkproductie laag is, wordt voor alle geleverde melk de A-prijs betaald.

Danone hanteert vanaf 2012 ook een A- en B-systeem, waarbij net als bij Sodiaal het maandelijkse A-volume wordt vastgesteld op basis van een bepaald percentage van het quotum. In onderstaande tabel staan de door Sodiaal gehanteerde A- en B prijzen uitgedrukt in € per 1.000 liter melk met 38 gram vet en 32 gram eiwit.

Grafiek 4. A- en B prijzen van Sodiaal

In € per 100 liter met 38 gram vet en 32 gram eiwit

Vaste melkprijzen

Melkveehouders die leveren aan het Ierse Glanbia kunnen voor een deel van hun melk gedurende een periode van drie jaar een vaste melkprijs ontvangen. Melkveehouders kunnen hiermee het risico van grote melkprijschommelingen afdekken. Op zijn beurt kan Glanbia het prijsrisico afdekken door voor een deel van de afzet vaste prijzen af te spreken met de kopers van de zuivelproducten.

Bij deze contracten tussen melkveehouders en Glanbia ontvangen de melkveehouders een vaste basismelkprijs⁴ van 28 cent per liter plus een aanvulling op basis van een verwachte en geïndexeerde kostprijsstijging met daarnaast correcties per procent meer of minder vet en per procent meer of minder eiwit. Voor 2012 geldt een aanvulling van 2,4 cent en dus is de vaste melkprijs 30,4 cent per liter. Daarnaast wordt de vaste melkprijs aangepast wanneer de uitbetaalde melkprijzen van Glanbia gemiddeld hoger dan 33 of lager dan 24 cent zijn. In dat geval wordt de vaste melkprijs verhoogd/verlaagd met 1 cent voor iedere cent dat de gemiddelde melkprijs hoger dan 33 of lager dan 24 cent is.

⁴ Basisprijs geldt voor melk met 3,6 vet en 3,3% eiwit.

In Nederland kunnen melkveehouders sinds begin 2012 hun melkprijsrisico afdekken via de aankoop van zogenaamde melkprijsgarantiecertificaten. Deze certificaten worden door een onafhankelijke marktpartij DTO⁵ aangeboden. Het melkprijsgarantiecertificaat is een financieel product. Ieder contract heeft een volume van 50.000 kg melk. In februari zijn de eerste certificaten afgesloten met een looptijd van één jaar en een vaste prijs van 34 cent per kg melk. Iedere maand wordt het verschil tussen deze vaste prijs en de variabele garantieprijs van FrieslandCampina verrekend. Is de garantieprijs van FrieslandCampina 33 cent dan ontvangt de melkveehouder 1 cent per kg. Stijgt de garantieprijs boven de 34 cent dan moet de melkveehouder het verschil aan DTO afdragen. Iedere melkveehouder kan certificaten aanschaffen ongeacht aan welke afnemer/verwerker de melk wordt geleverd en de werkelijk ontvangen melkprijs. De garantieprijs van FrieslandCampina wordt alleen gebruikt als verrekensprijs. Bij de aankoop van certificaten worden kosten in rekening gebracht afhankelijk van het volume en de looptijd.

Verschillende melkprijsystemen

In het Verenigd Koninkrijk zijn de melkprijscontracten tussen melkveehouders en afnemers sterk gedifferentieerd afhankelijk van de afzet van de verwerkte melk. Hierbij gaat het niet alleen om een differentiatie naar eindproduct (kaas, consumptiemelk etc), maar vooral ook naar de afnemende supermarkten. Zo hanteren First Milk en Dairy Crest zo'n tiental verschillende melkprijsystemen. Sinds vorig jaar hebben de leden – melkveehouders van First Milk de mogelijkheid een melkprijs te ontvangen, die volledig is gebaseerd op de ontwikkeling van de internationale opbrengstprijzen van boter en mager melkpoeder. Melkveehouders kunnen met deze internationale contracten meer profiteren van de prijsstijgingen op de internationale markten, maar lopen uiteraard ook meer prijsrisico's bij tegenvallende prijzen.

Prognose melkleveringen

Het wegvallen van de melkquotering zal er toe leiden dat de afnemers van melk meer willen afstemmen met de melkveehouders over de te verwachten melkaanvoer. Zo werkt DOC Kaas aan een prognosemodel per individuele melkveehouder. Een aantal andere ondernemingen, zoals bijvoorbeeld Dairy Crest, First Milk en Sodiaal, heeft al zo'n model ingevoerd. Sodiaal betaalt een premie voor melkveehouders, die vooraf goed hebben ingeschat hoeveel melk zij in een bepaalde maand zullen gaan leveren. Deze zogenaamde ASAP⁶ premie kan oplopen tot € 5 per 1.000 liter als de daadwerkelijke levering minder dan 2% afwijkt van de opgegeven schatting. Ligt de afwijking tussen de 2 en 3% dan is de premie € 4 en tussen 3 en 4% € 2 per 1.000 liter.

⁵ Dairy Trading Online BV een joint venture van DCA kenniscentrum en Steegro.

⁶ Assurance Sécurité Approvisionnement Partagée.

4. Zuivelondernemingen en toelichting berekende melkprijzen

Uit tabel 2 blijkt dat acht zuivelondernemingen in de melkprijzervergelijking behoren tot de 20 grootste zuivelconcerns in de wereld. Dit zijn de **vetgedrukte** ondernemingen in tabel 2.

Tabel 2. Grootste zuivelconcerns in de wereld

Concern	Land	Omzet (€ miljard)
1 Nestlé	Zwitserland	18,6
2 Danone	Frankrijk	14,0
3 Lactalis	Frankrijk	13,4
4 Fonterra	Nieuw-Zeeland	11,3
5 FrieslandCampina	Nederland	9,7
6 Dairy Farmers of America	Verenigde Staten	9,3
7 Dean Foods	Verenigde Staten	8,4
8 Arla Foods	Denemarken/Zweden	7,4
9 Kraft Foods	Verenigde Staten	5,5
10 Meiji	Japan	5,3
11 Unilever ¹	Nederland/Verenigd Koninkrijk	5,2
12 Saputo	Canada	4,9
13 DMK¹	Duitsland	4,5
14 Sodiaal¹	Frankrijk	4,4
15 Yili	China	4,2
16 Mengniu	China	4,2
17 Bongrain	Frankrijk	4,0
18 Müller¹	Duitsland	3,3
19 Schreiber Foods ¹	Verenigde Staten	3,2
20 Land O'Lakes	Verenigde Staten	3,1

Bron: Rabobank International 2012 Zuivelomzet 2011+ fusies en acquisities tussen 1 januari en 15 juni 2012
1) schatting

De consolidering in de zuivelindustrie blijft doorgaan met enkele opvallende fusies en overnames. Zo heeft **Lactalis** in 2011 een meerderheidsbelang verkregen in het Italiaanse Parmalat en heeft **Arla Foods** verdere invulling gegeven aan zijn groeistrategie. Na de fusie met het Duitse Hansa-Milch in 2011 heeft Arla Foods in mei 2012 aangekondigd te willen fuseren met de Duitse coöperatie Milch-Union Hocheifel (MUH) en de Britse coöperatie Milk Link. Behalve in Europa wil Arla ook in China zijn positie verbeteren via een samenwerkingsovereenkomst met het Chinese Mengniu, nummer 16 in de top 20 van grootste zuivelconcerns in de wereld.

De Duitse coöperaties Nordmilch en Humana Milchunion zijn in 2011 gefuseerd onder de naam **DMK** (Deutsches Milchkontor GmbH), terwijl de private Duitse onderneming **Müller** de Britse zuivelonderneming Robert Wiseman Dairies heeft overgenomen.

4.1 Toelichting berekende melkprijs per zuivelonderneming

Het Finse **Hämeenlinnan Osuusmeijeri** heeft met de melkgeldafrekening van maart 2012 een nabetaling over de in 2011 geleverde melk uitgekeerd van 2,9 cent liter. De berekende nabetaling is omgerekend per 100 kg € 2,82 (2010: € 3,59).

De berekende melkprijs van **Granarolo** heeft betrekking op de regio Noord en bestaat uit een basisprijs en toeslagen voor vet en eiwit, kwaliteit en geleverde hoeveelheid melk. De basisprijs wordt per kwartaal vastgesteld.

De melkprijs van **FrieslandCampina** bestaat uit de garantieprijs en een jaarlijkse prestatietoeslag en reservering op naam. De maandelijkse garantieprijs wordt ingeschat op basis van de melkprijzen van referentiebedrijven in Duitsland, Nederland, Denemarken en België. De uiteindelijke garantieprijs komt overeen met de jaarprijzen inclusief nabetaling en reservering op naam van de referentiebedrijven.

De berekende garantieprijs voor standaardmelk is in 2011 € 35,55 per 100 kg inclusief een aanvulling op basis van de definitieve melkprijzen van de referentiebedrijven van € 0,06. De prestatietoeslag en reservering op naam zijn respectievelijk 2,962% en 1,975% van € 35,55 ofwel in totaal en gecorrigeerd voor het tijdstip van uitbetaling is de berekende nabetaling € 1,79 (2010: € 1,84). Hiermee komt de melkprijs 2011 uit op € 37,15 per 100 kg.

De definitieve melkprijs 2011 van **DOC Kaas** is € 36,86 inclusief een nabetaling van € 2,03 (2010: € 2,64). Na afloop van het kalenderjaar hebben de leden – melkveehouders een nabetaling ontvangen van 4% van de voorschotmelkprijs (exclusief kwaliteits- en hoeveelheidstoeslag) en € 0,68 per 100 kg melk is gestort op de ledenrekening.

De berekende Deense melkprijs 2011 van **Arla Foods** van € 35,13 is inclusief een nabetaling van € 1,50 (2010: € 2,55). De nabetaling is 4,5% van de zogenaamde basiswaarde van de in 2010 geleverde melk. De basiswaarde is de vet- en eiwitwaarde plus de kwaliteitstoeslag van 4% voor melk met de hoogste kwaliteit. De berekende nabetaling is inclusief een reservering op naam van 4,2 DKK ofwel € 0,56 per 100 kg melk.

Molkerei **Alois Müller** heeft over 2011 een nabetaling uitgekeerd van € 0,38 per 100 kg (2010: € 0,235).

De **Franse** zuivelondernemingen volgen in hun melkprijzen de nationale aanbevelingen, die per kwartaal worden opgesteld door vertegenwoordigers van de melkveehouders en industrie gebaseerd op door CNIEL⁷ verzamelde marktdata en berekende indexen. De referentieprijzen zijn gemiddeld met 7,6% gestegen van € 300,1 in 2010 naar € 322,95 in 2011. Deze prijzen gelden per 1.000 liter melk met 38 gram vet en 32 gram (puur) eiwit per liter. De berekende melkprijzen van de Franse ondernemingen in de melkprijsvergelijking zijn in 2011 tussen de 7,3% (Danone) en 8,3% (Sodiaal) gestegen. Doordat de nationale aanbevelingen op regionaal niveau verder worden uitgewerkt en omdat rekening wordt gehouden met de samenstelling van het productenpakket van de individuele ondernemingen, kan de prijsontwikkeling van individuele bedrijven afwijken van het landelijk gemiddelde.

Sodiaal hanteert een zogenaamd A- en B-systeem. Vooralnog is de berekening van de melkprijs volledig gebaseerd op de A prijs. Door het beperkte B-volume en de relatief geringe prijsverschillen tussen A en B (zie ook hoofdstuk 3) wijkt de gemiddelde melkprijs nauwelijks af van de A-prijs.

Milcobel heeft een nabetaling uitgekeerd van € 0,013 over de in 2011 geleverde kilogrammen vet en eiwit (2010: € 0,055) ofwel € 0,10 per 100 kg standaardmelk. Inclusief deze nabetaling komt de melkprijs 2011 van Milcobel uit op € 34,18.

De berekende melkprijs van **Glanbia** is inclusief de seizoenstoelagen van € 0,04 in januari en februari en € 0,015 en € 0,055 cent per liter in oktober, respectievelijk november. **Kerry** heeft in juni 2011 met terugwerkende kracht de vet- en eiwitprijzen van april en mei verhoogd.

⁷ CNIEL is Centra National Interprofessionnel de l'Economie Laitiere.

Net als voorgaande jaren heeft **Humana Milchunion eG** in november 2011 achteraf de uitbetaalde melkprijzen vanaf januari verhoogd. Deze verhoging van € 0,60 per 100 kg is met terugwerkende kracht verrekend in de maandelijkse melkprijzen en dus niet opgenomen als aparte nabetaaling.

Omdat de leden -melkveehouders van Humana Milchunion geen rentevergoeding krijgen over het in de onderneming geïnvesteerd vermogen van gemiddeld € 4,40⁸ per 100 kg, is hiervoor de melkprijs gecorrigeerd met een negatieve nabetaaling van € 0,12⁹.

De berekende melkprijs van **Nordmilch** is inclusief een kwantumtoeslag van € 0,15 per 100 kg. Omdat Nordmilch een marktconforme rente betaalt over het door de leden in de onderneming geïnvesteerde vermogen, is de melkprijs hiervoor niet gecorrigeerd.

Vanaf 2011 ontvangen de leden van Nordmilch en Humana Milchunion – die hun ondernemingen hebben samengevoegd in DMK – dezelfde melkprijs met uitzondering van de kwantumtoeslag van Nordmilch. In de loop van 2012 besluiten de ledenraden van Humana en Nordmilch over een verdere integratie van beide melkprijssystemen.

De berekende melkprijs van **Dairy Crest** heeft betrekking op melkveehouders, die via Dairy Crest Direct leveren aan de Davidstow kaasfabriek. De melkprijs van **First Milk** heeft betrekking op het kaascontract en daarbinnen het zogenaamde tweeprijzensysteem. In dit systeem wordt voor een deel van de melk een hogere/lagere prijs betaald afhankelijk van het seizoen en is daarmee vergelijkbaar met een systeem met seizoensheffingen – en toeslagen. First Milk heeft over de laatste boekjaren dividend uitbetaald over het door de leden in de onderneming geïnvesteerde vermogen. In de berekende melkprijzen is hiermee geen rekening gehouden.

4.2 Emmi Zwitserland

De beursgenoteerde groep Emmi A.G. is de grootste zuivelonderneming in Zwitserland en verwerkt jaarlijks c.a. 1 mrd kg melk. Dit komt overeen met ca. 30% van de totale melkproductie in Zwitserland. In Zwitserland zijn verschillende melkstromen waarvan ca. 2/3 zogenaamde fabrieksmelk. Daarnaast is er bijvoorbeeld melk afkomstig van bedrijven, die geen kuilvoer voeren en waarvan de melk wordt verwerkt tot speciale kazen, zoals Emmentaler en Le Guyere. In de melkprijsvergelijking wordt uitgegaan van fabrieksmelk.

In Zwitserland zijn er zo'n 26.000 melkveehouders, die vanaf 2007 via regionale productenorganisaties, de zogenaamde P(M)O's¹⁰ met afnemers afspraken maken over prijzen en regelingen.

Op de maandelijkse melkgeldafrekeningen staan vanaf 2012 verschillende (basis) prijzen en bijbehorende hoeveelheden voor A-, B- en C-melk. Deze prijzen zijn georiënteerd op de door BOM Milch, de landelijke branche organisatie van de producentenorganisaties, bepaalde prijzen, zoals de richtprijs voor A-melk¹¹. Begin 2012 werd voor 65% van de geleverde melk de A-prijs uitbetaald en voor 25% en 10% de B- respectievelijk C-prijs.

In 2011 werden ook verschillende prijzen gehanteerd, maar dit werd op de melkgeldafrekening niet gespecificeerd. Op de melkgeldafrekening stond een gemiddelde prijs (basisprijs minus een melkprijssegmentering).

De basisprijs geldt voor melk met 4,0% vet en 3,3% eiwit. Net als bijvoorbeeld in Duitsland wordt de basisprijsprijs verhoogd/verlaagd met een vast bedrag per% meer of minder werkelijk vet en/of eiwit. In de berekende melkprijs van Emmi is een kwantumtoeslag verwerkt evenals maandelijkse seizoensheffingen of – toeslagen. Voor melk met een kiemgetal van 24.999 per ml en een celgetal van 249.999 per ml wordt geen toeslag uitgekeerd of korting ingehouden.

Wel vinden inhoudingen op het melkgeld plaats ter financiering van de producentenorganisaties en voor een markt- en interventiefonds.

⁸ Afhankelijk van de hoeveelheid melk moeten leden – melkveehouders aandelen aanschaffen. Voor een bedrijf met een jaarleverantie van 500.000 kg zijn dit 440 aandelen van € 50 per stuk ofwel gemiddeld € 4,40 per 100 kg.

⁹ Is 2,65% (rente 10 – jarige staatsobligaties) van € 4,40.

¹⁰ PO=Producentenorganisatie, PMO is een producentenorganisatie gekoppeld aan een melkverwerker (Produzenten-Milchverarbeiter Organization).

¹¹ A: producten met een hoge toegevoegde waarde (beschermd of gesteund), B: producten met een lagere toegevoegde waarde en meer concurrentie (geen steun of bescherming) en C: producten zonder steun (NB Op www.ip-lait.ch staat een tabel met de producten per segment).

BO Milch publiceert (maandelijkse) A,B en C richtprijzen voor melk met 4,0% vet en 3,3% eiwit gebaseerd op de ontwikkeling van marktprijzen van zuivelproducten en kostprijzen van de melkveehouders.

4.3 Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten

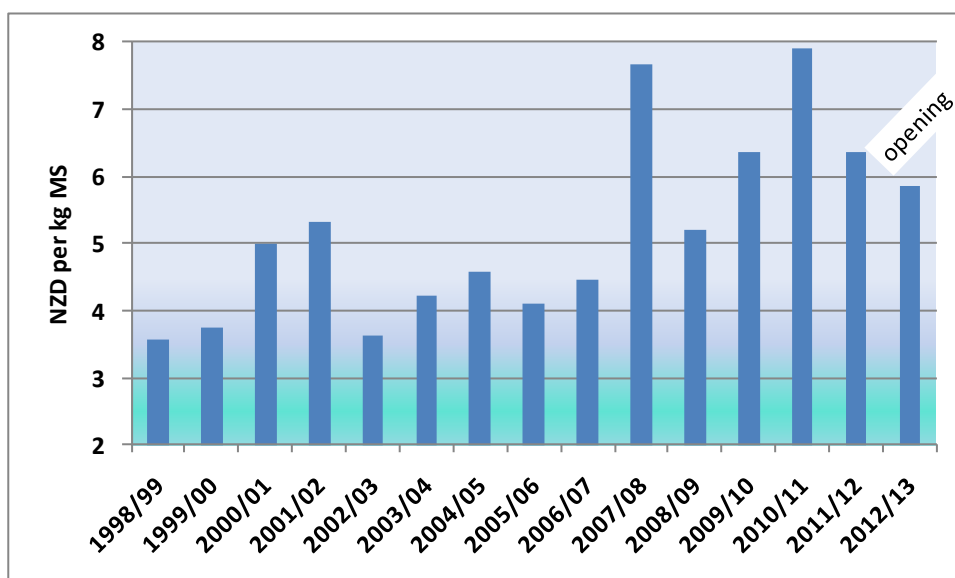
Fonterra heeft in 2010/11¹² een record melkprijs uitbetaald aan haar leden melkveehouders. De berekende melkprijs van **Fonterra** in 2011 is gebaseerd op een combinatie van een definitieve melkprijs van 7,90 Nieuw-Zeelandse dollar (NZD) per kg vet en eiwit (milk solids (MS)) in het melkprijsjaar 2010/11 en een verwachte melkprijs van 6,365 NZD per kg milk solids voor 2011/12. In september maakt Fonterra de definitieve melkprijs over 2011/12 bekend.

De melkrijzen van Fonterra zijn inclusief een dividend uitkering. Zo is de melkprijs 2011/12 vooralsnog ingeschat op 6,05 NZD per kg MS plus 0,315 (= 70% van 45 dollarcent) verwacht dividend.

Voor het nieuwe melkprijs- en financiële jaar 2012/13 hanteert Fonterra vanaf juni 2012 een openingsmelkprijs van 5,50 NZD per kg MS. Rekening houdend met de verwachte dividenduitkering van 35 dollarcent is deze melkprijs omgerekend naar 5,85 NZD per kg MS.

Grafiek 5. Melkrijzen Fonterra 1998/99 tot en met 2012/13 (NZD per kg vet en eiwit)

(NB 2012/13 is de openingsmelkprijs)

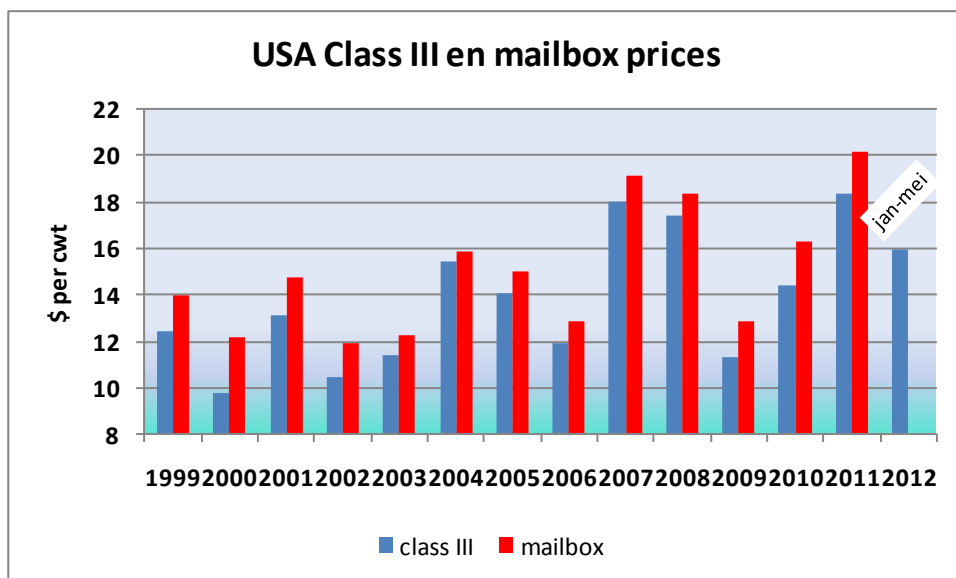
De berekende melkprijs van de **Verenigde Staten** is gebaseerd op de maandelijkse door het Amerikaanse Ministerie van Landbouw (USDA) aangekondigde Klasse III component- en melkrijzen. De klasse III prijs geldt voor melk, die wordt verwerkt tot kaas. De berekende melkprijs van € 32,70 in 2011 was de op één na hoogste. Alleen in 2001 was de berekende melkprijs hoger. Dat komt echter doordat in deze melkrijzenvergelijking de melkrijzen worden omgerekend in euro's en de hoge koers van de Amerikaanse dollar ten opzichte van de euro in 2001. Uitgedrukt in nationale valuta was 2011 wel een record.

Omdat veel melk in de Verenigde Staten wordt verwerkt tot kaas, geeft de klasse III melkprijs een goede indicatie van de ontwikkeling van de melkrijzen in de USA.

De aan melkveehouders werkelijk uitbetaalde melkrijzen variëren niet alleen afhankelijk tot welke eindproducten hun melk wordt verwerkt, maar ook per staat en per afnemer. Een andere indicator voor de Amerikaanse melkrijzen zijn de zogenaamde 'mail box' rijzen ofwel de gemiddeld uitbetaalde melkrijzen bij gemiddeld vet gehalte en inclusief toeslagen minus ingehouden kosten. De maandelijkse mailbox rijzen worden ongeveer 3 ½ maand na de maand van levering gepubliceerd. De door de USDA aangekondigde klasse III rijzen zijn aan het begin van de maand van levering bekend. In grafiek 6 zijn deze mailbox rijzen vergeleken met de klasse III melkrijzen.

¹² Het melkrijzenjaar in Nieuw-Zeeland loopt van 1 juni t/m 31 mei.

Grafiek 6. Klasse III melkprijs en mailbox prijzen Verenigde Staten
 (\$ per hundredweight (cwt)¹³) (NB 2012 is gemiddelde van januari t/m mei)

¹³ 1 cwt = 45,36 kg.

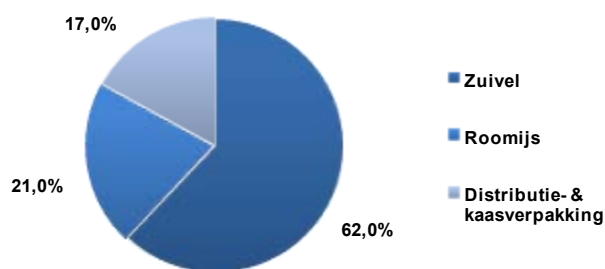
Bijlage I Kerngegevens ondernemingen

Bron: Jaarverslagen van de zuivelondernemingen
(NB Indien het jaarverslag 2011 nog niet is verschenen of beschikbaar is, zijn de gegevens uit eerdere jaarverslagen vermeld en/of andere bronnen)

Milcobel

Milcobel haalde in 2010 bijna 3% meer melk op bij een gemiddeld aantal van 3.296 leden. In 2010 leverde het gemiddelde Milcobel-melkveebedrijf 333.275 liter per jaar een toename van 5,6% ten opzichte van 2009.

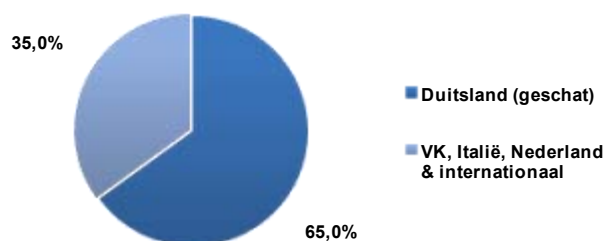
Omzetaandeel Milcobel 2010 (in %)

Alois Müller

De omzet van Alois Müller bedroeg in 2010 2,2 miljard euro. Het bedrijf is één van de grootste zuivelproducenten in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

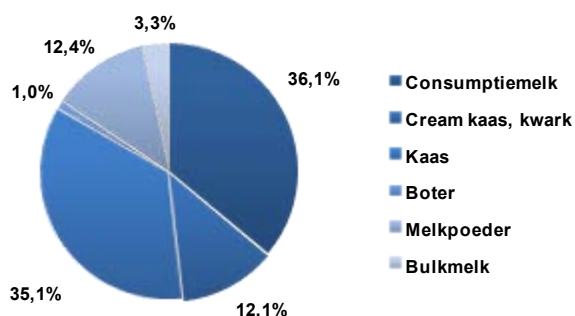
Omzetaandeel Alois Müller 2007 (in %)

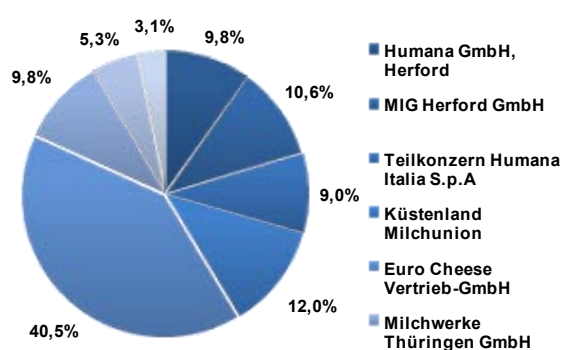
Humana Milchunion

De geschatte omzet van Humana is voor 2010 2,0 miljard euro. De omzet voor 2009 bedroeg 1,7 miljard euro. De melkaanvoer was in dat jaar 2,7 miljard kilo melk, zo'n 460 miljoen kilo meer dan het voorgaande jaar. In 2010 is Humana met Nordmilch samengevoegd tot het Deutsches Milchkontor GmbH (DMK).

Productieaandeel Humana 2009 (in %)

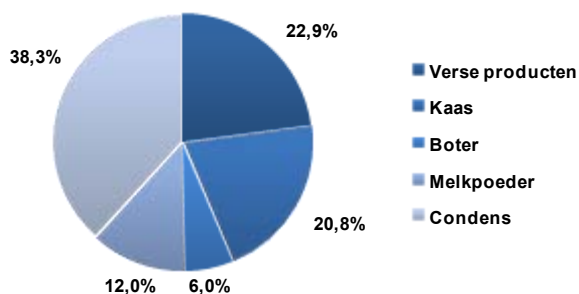
Omzet Humana 2009 (in %)

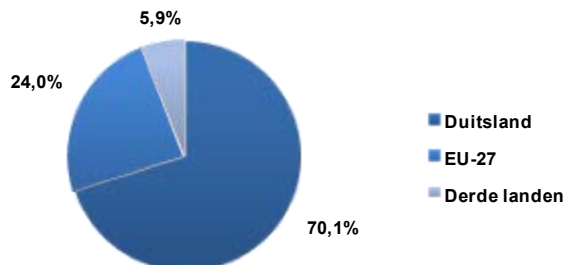
Nordmilch

Met een jaarlijkse melkverwerking van rond de 3,9 miljard kilo is Nordmilch de grootste zuivelonderneming in Duitsland. In 2009 behaalde Nordmilch een omzet van 1,9 miljard euro.

Productaandeel Nordmilch 2009 (in %)

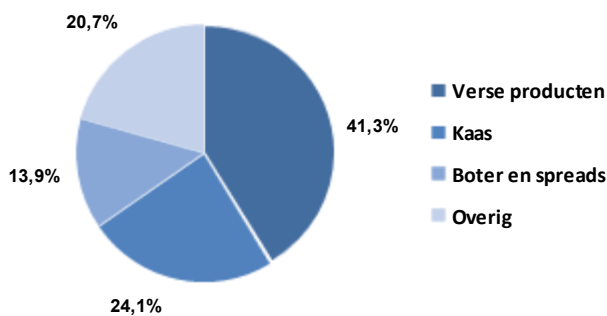
Marktaandeel Nordmilch per regio 2010 (in %)

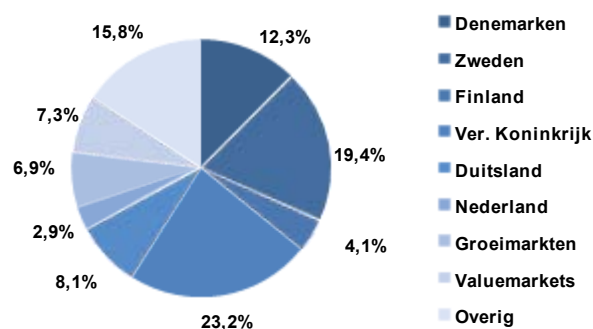
Arla Foods

Arla Foods is een coöperatieve zuivelonderneming van 8.024 Deense, Zweedse en Duitse leden. De melkaanvoer bedroeg in 2011 9,241 miljoen kilo melk.

Productaandeel Arla 2011 (in %)

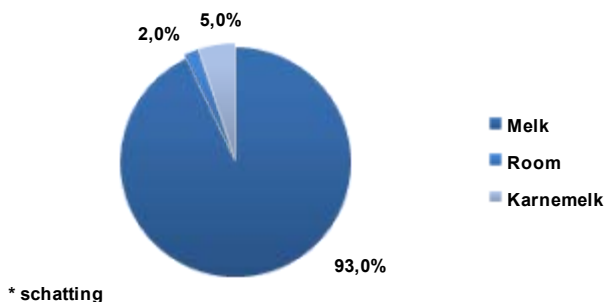
Marktaandeel Arla per land 2011 (in %)

Hämeenlinnan Osuusmeijeri

De omzet van Hämeenlinnan Osuusmeijeri bedroeg in 2010 58,9 miljoen euro. Het bedrijf verwerkte in dat jaar 111 miljoen liter melk.

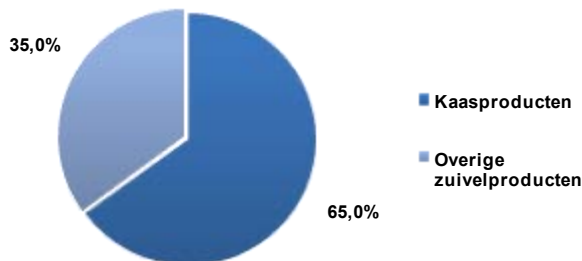
Productaandeel Hämeenlinnan Osuusmeijeri 2010* (in %)

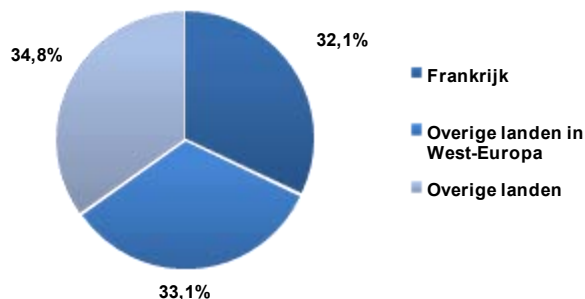
Bongrain

In 2011 bedroeg de netto omzet van Bongrain 3,9 miljard euro. Het bedrijf verwerkt jaarlijks zo'n 3 miljard liter melk.

Productaandeel Bongrain 2011 (in %)

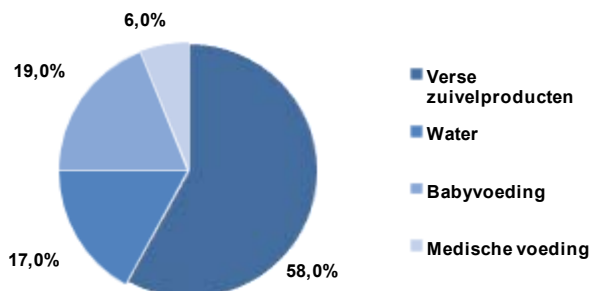
Netto omzet per land Bongrain 2011 (in %)

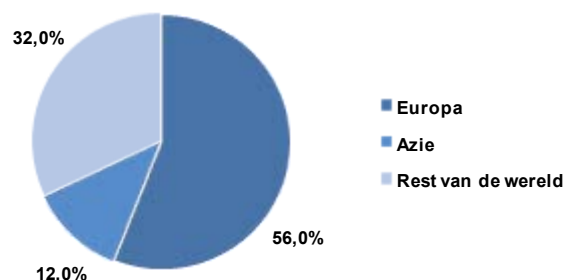
Danone

Danone's verkopen van alle vier product categorieën stegen in 2011 met 7,8%. Wereldwijd steeg de verkoop van verse zuivelproducten met 4,6%. De totale omzet van Danone bedroeg 19,3 miljard euro in 2011.

Productaandeel Danone 2011 (in %)

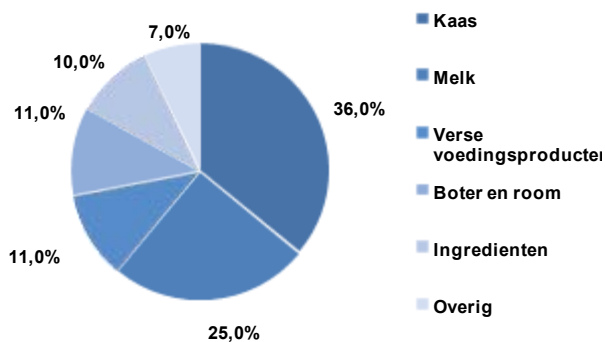
Marktaandeel Danone 2011 (in %)

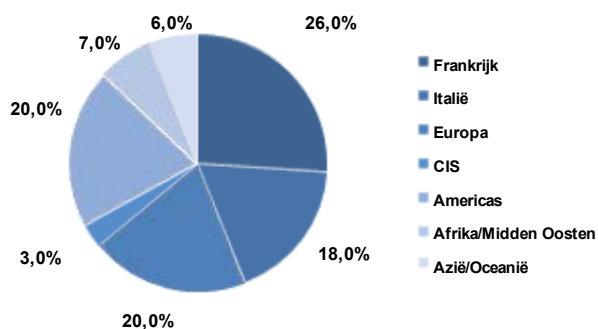
Lactalis

Lactalis heeft in 2011 een omzet gehaald van 14,7 miljard euro. In 2011 bedroeg de totale melkaanvoer 13,6 miljard liter.

Productaandeel Lactalis 2011 (in %)

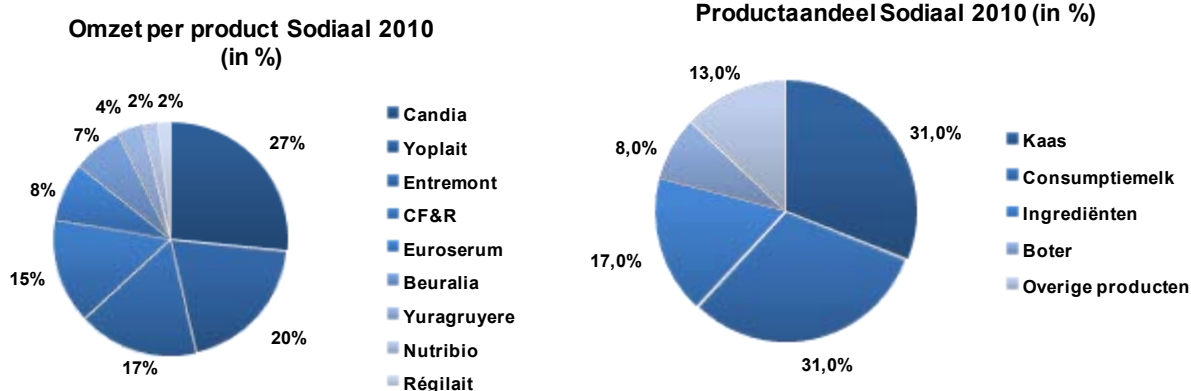

Marktaandeel Lactalis 2011 (in %)

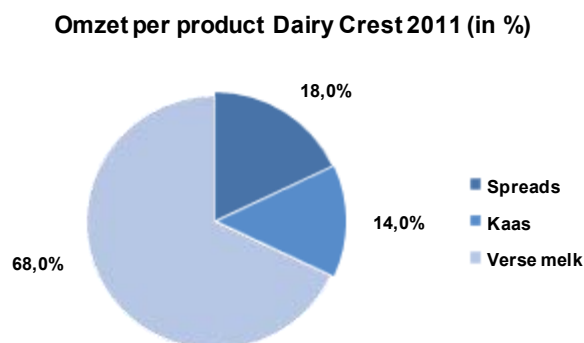
Sodiaal

De Franse zuivelonderneming Sodiaal heeft haar afzetgebied grotendeels in de West-Europese regio met Frankrijk als thuishmarkt. In 2010 hebben 13.000 leveranciers gemiddeld 315.385 liter melk aangeleverd. De totale melkaanvoer bedroeg in 2010 4,1 miljard liter melk.

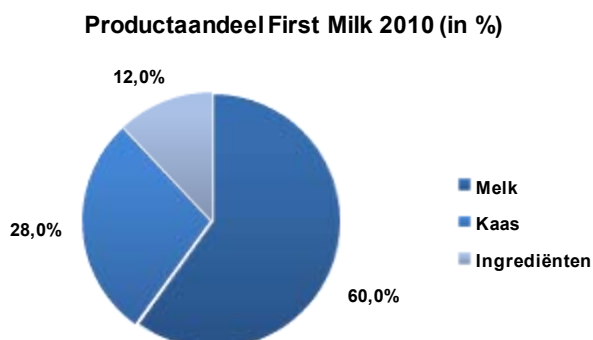
Dairy Crest

Dairy Crest is de grootste melkverwerker in het Verenigd Koninkrijk. In 2011 behaalde Dairy Crest een omzet van 1,6 miljoen pond. Het bedrijf verwerkt 2,1 miljard liter melk per jaar naar kaas, melk, boter en spreads.

First Milk

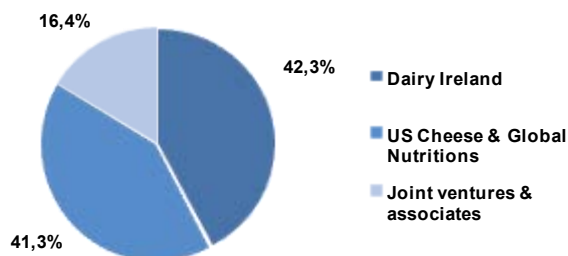
First Milk is de grootste zuivelcoöperatie van het Verenigd Koninkrijk. Het meeste van First Milk's productie verdwijnt in melk (60%). First Milk produceert jaarlijks zo'n 1,6 miljard liter melk.

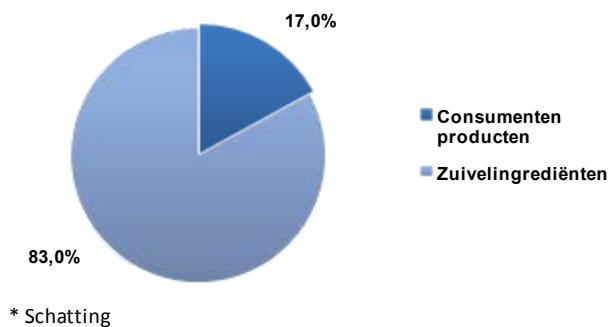
Glanbia

In 2011 verwerkte Glanbia wereldwijd 5,8 miljard liter melk. Glanbia verwerkt in Ierland ongeveer 1,6 miljard liter melk afkomstig van meer dan 4.800 melkveehouders. Dit komt overeen met 30% van de totale melkaanvoer van Ierland, dat wordt verwerkt in een breed scala van zuivel ingrediënten.

Omzet per operatie Glanbia Groep 2011 (in %)

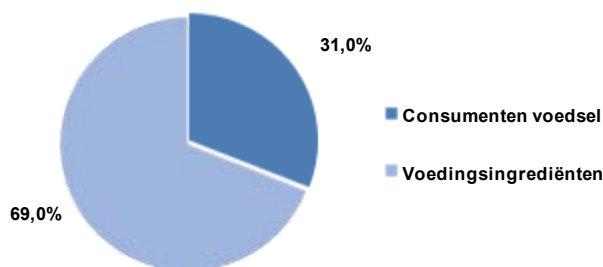
Productaandeel Glanbia Ierland 2011 (in %)

Kerry

In 2011 bedroeg de omzet van de Ierse Kerry Group 5,3 miljard euro. Kerry Foods is leverancier van de grootste supermarktketens in Ierland en het Verenigd Koninkrijk.

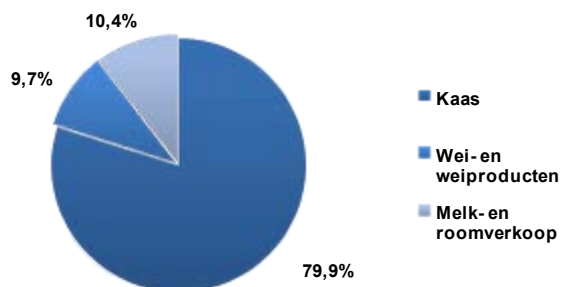
Productaandeel Kerry 2011 (in %)

DOC Kaas

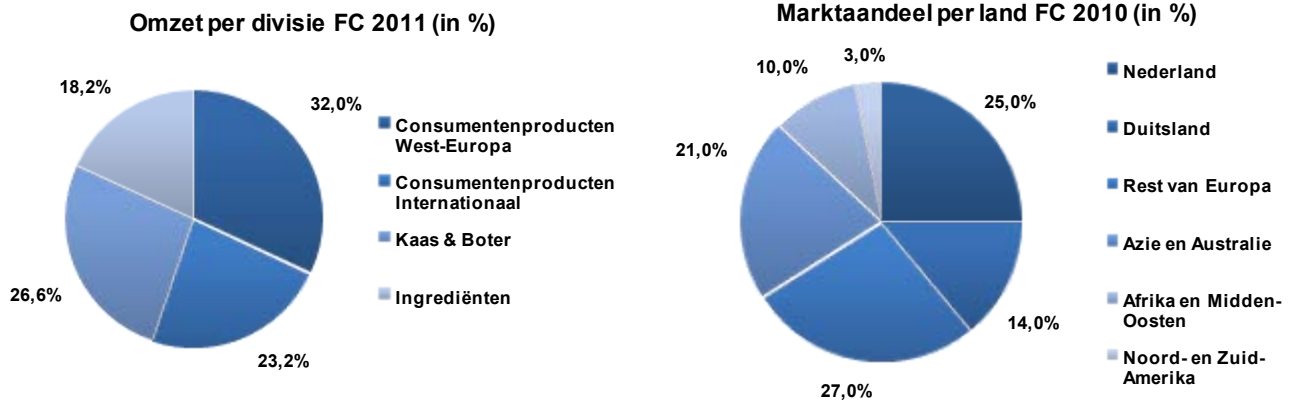
De omzet van DOC Kaas bedroeg in 2011 448 miljoen euro.

Productaandeel DOC Kaas 2011 (in %)

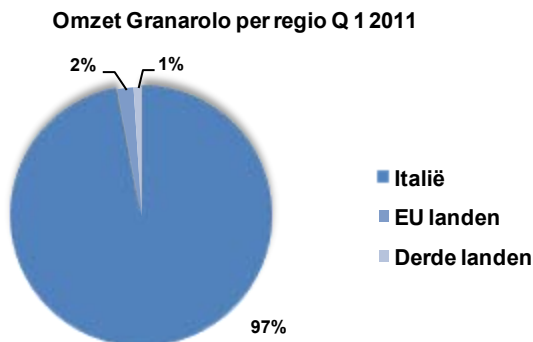
FrieslandCampina

In 2011 behaalde FrieslandCampina 25% van de totale omzet in Nederland. De melk werd aangeleverd door 19.848 leden uit Nederland, Duitsland en België. In 2011 is de totale melkaanvoer bij FrieslandCampina stabiel gebleven bij rond de 8,8 miljard kilo melk.

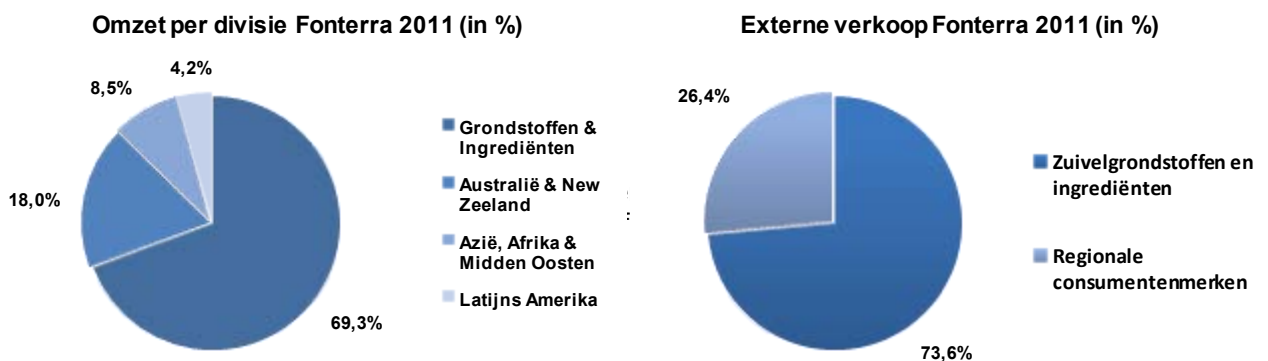
Granarolo

In Italië is Granarolo de grootste producent van verse melk. De omzet in het eerste kwartaal van 2011 bedroeg 229 miljoen euro. Dit is een stijging van 1,9% ten opzichte van dezelfde periode het jaar ervoor.

Fonterra

De totale melkproductie van de Nieuw-Zeelandse zuivelonderneming Fonterra bedroeg in het seizoen 2010/2011 1,346 miljard kg MilkSolid. De melk wordt aangevoerd door 11.000 melkveehouders en bedraagt meer dan 15 miljard liter melk per jaar. De jaarlijkse omzet van Fonterra bedraagt zo'n 20 miljard Nieuw-Zeelandse dollars.

Bijlage II Melkprijzen 1999 t/m 2011

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	gemiddeld
Granarolo (Noord)										41,05	34,75	34,92	40,40	37,78
Hämeenlinnan O.	33,94	34,27	35,62	36,20	36,03	36,07	34,95	36,03	37,61	44,43	39,52	39,22	43,28	37,47
Alois Müller									34,92	34,34	24,56	30,79	35,04	31,93
DOC Kaas									35,68	30,97	23,47	32,41	36,86	31,88
Arla Foods DK	31,80	32,27	33,05	33,08	32,09	30,13	29,39	28,80	31,70	36,42	27,51	32,38	35,13	31,83
FrieslandCampina	30,64	31,94	34,03	32,10	30,80	30,03	29,25	28,73	33,61	35,36	26,22	32,82	37,15	31,74
Danone (Pas de Calais)	31,05	31,82	33,00	32,00	31,57	30,66	30,06	29,02	30,79	35,91	29,65	32,20	34,55	31,71
Bongrain (Basse Normandie)	30,95	31,71	32,90	31,79	31,38	30,46	29,72	28,81	30,68	35,47	29,58	31,81	34,34	31,51
Lactalis (Pays de la Loire)	31,02	31,75	33,08	31,87	31,61	30,70	29,77	28,70	30,48	35,27	29,34	31,65	34,17	31,49
Sodiaal Union	30,55	32,07	33,19	31,71	31,12	29,97	29,11	28,13	30,49	35,58	29,66	31,71	34,34	31,36
Campina	30,90	30,94	33,39	33,00	30,76	29,96	29,52	28,56	33,16					31,13
Milcobel	28,82	32,05	32,91	30,29	30,30	30,73	29,18	28,33	35,37	32,65	25,25	31,96	34,18	30,92
Humana MilcHunion eG	29,49	30,76	33,42	31,35	29,87	29,08	27,99	27,76	33,54	35,20	25,06	30,02	34,08	30,59
Glanbia	30,32	30,89	31,77	29,40	28,89	28,88	27,39	26,54	32,95	33,54	22,67	29,72	34,14	29,78
Nordmilch	29,00	30,19	33,09	28,99	27,67	27,98	27,61	27,15	32,15	31,42	23,43	30,39	33,75	29,45
Kerry Agribusiness	28,74	29,44	30,49	28,58	28,11	27,75	27,15	26,14	32,70	33,03	22,71	29,00	33,61	29,03
Dairy Crest (Davidstow)/Arla UK	28,13	27,13	30,66	28,22	26,48	27,53	27,32	27,97	29,70	32,73	27,88	28,75	31,76	28,79
First Milk	25,93	25,95	29,39	25,80	24,77	25,52	25,39	24,40	27,34	31,03	24,24	25,26	28,83	26,45
Gemiddeld 1)	30,09	30,88	32,67	30,96	30,10	29,70	28,92	28,34	32,52	34,96	27,38	31,47	35,04	31,38
Fonterra	13,74	16,75	18,45	15,96	15,74	18,19	18,49	17,28	25,67	22,75	20,80	30,37	30,12	20,33
USA class III	29,00	26,61	36,89	27,72	25,04	31,33	28,16	23,47	32,12	29,37	20,24	27,23	32,70	28,45
Emmi												45,03	48,90	

1) Vanaf 2007 incl. Alois Muller en DOC Kaas, vanaf 2009 excl Campina

2) Emmi ongewogen gemiddelde 2011 en mei-december 2010

Bijlage III Gemiddelde koersen 2011 en 2010

vreemde valuta in euro

	2011	2010	2011/2010
Britse pond	1,1542	1,1710	-1,4%
Deense Kroon	0,1342	0,1343	0,0%
US dollar	0,7196	0,7580	-5,1%
Nieuw-Zeelandse dollar	0,5689	0,5470	4,0%

Bijlage IV Melkprijzen Verenigde Staten en Nieuw-Zeeland in nationale valuta

Verenigde Staten in Amerikaanse dollars per hundredweight (1 cwt = 45,36 kg) en Nieuw-Zeeland in Nieuw-Zeelandse dollars per kg milk solids (=vet en eiwit)
Voor Nieuw-Zeeland 1999 is 1999/2000 etc.

	USA Class III \$/cwt	USA Mailbox \$/cwt	Fonterra NZD/kg MS
1999	12,45	13,99	3,75
2000	9,74	12,15	5,00
2001	13,10	14,77	5,33
2002	10,42	11,91	3,63
2003	11,42	12,28	4,23
2004	15,40	15,90	4,59
2005	14,05	14,98	4,10
2006	11,89	12,84	4,46
2007	18,04	19,16	7,66
2008	17,44	18,40	5,20
2009	11,36	12,82	6,37
2010	14,41	16,29	7,90
2011	18,37	20,20	6,37
2012	15,96		5,85